

POLITIKAI NAPILAP
szabadalmazott számozással.

Megjelenik minden este (vasárnap kivételével)

Száma mindenütt 1 krajczár.

Előzetesi ára:

Helyben hához hordva vagy vidéken postai szétküldéssel: egy hónapra 60 k.

Esti Hírlap

POLITIKAI NAPILAP
szabadalmazott számozással.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
V. ker., Honvéd-utca 4. szám.

Szerkesztési órák:
délelőtt 10 órától délután 3 óráig.

Kiadóhivatal nyitva egész nap

Szerkesztési telefon: 686.

Kiadóhivatali telefon: 883

Budapest, október 20.

A Fülöp-szigeteken az amerikaták s a tagálok ösz-szeültköttek.

Királyi tetemek a koronázási templomban.

Feketével bevonva a koronázó Mátyás-templom belseje. A gyász komor pompájából kivirít az Árpád-kori magyar királyok czimere éles színeivel, a biborvörössel és a hófehérrel. A czimert már sok száz év előtt felfordították, ami azt jelenti, hogy nem illet meg többé senkit. Magva szakadt a családnak, nincs belőle már ivadék. A gyászba borult templom szentélyében föllállított ravatalon két koporsó. A viaszgyertyák szálas erdeje világít azokra, s érczetük ragyognak: **III. Béla.** A másikon **Anna.** A nemzeti magyar királyok dejéből egy királyi pár, akiknek csontjait a földből ásták ki. Néma áhitattal járulnak a ravatalhoz, Magyarország klenodiumaihoz, melyek ötven esztendő óta hányódtak, melyek a sírúregben Székesfejerváron megbolygatva, országok földjéből a koporsó eltakarítására valót csak most találták meg.

Szerteszét ragadták századok viharai a nemzeti magyar királyok porait. Elemésztette azokat a szerencsétlenségek gyujtogató tüze, elszórta a zivatar. Nem járulhatunk kegyelettel a sírokhoz. Szent Istvánnak államalkotó jobbja azonban, mint jelvény, fenmaradt. Szent Lászlónak is csoutszilánkjai. I. András sirját a tihanyi apátság altemplomában mutogatják. A székesfejervári királyi sírok egyedül a jó III. Béla király és felesége, a francia Anna csontjait őrizték meg. Ezek a mi drága ereklyéink. A gyulafehérvári templomban a Hunyadiaknak üres kőkoporsóját látjuk.

Zarándokolva megyünk föl a budavári koronázó templomba az ereklyékhez, az Árpádok czimeréhez. Busan világítanak a gyertyák a ravataira és árnyak imbolyognak a czimerek előtt. Alabárdos őrk állnak sort, kiknek rendeltetése őrizni Magyarország klenodiumait, a koronázási jelvényeket, és most a királyi csontoknál tisztelegni. A ra-

vatalnál fehér barátok imádkoznak, a csizterezíták, kiket III. Béla hozott be Magyarországra, hogy tanítsanak és gyujtsák meg ők is a fölvilágosodás szövetségét. Jó és okos király volt III. Béla és huszonhárom évi uralkodása alatt sokat emelkedett az ország. Bizáncban nevelték, mert Mánuel görög császár trónja is rávárt s akkor a Balkán félsziget és Magyarország egy nagy császárság lett volna. Jobb azonban, hogy görög trónörökös születt és III. Béla Magyarország szervezésére fordíthatta egész erejét s elvette a görögöktől Szerémságot, Dalmáciát, a hatalmas Velence ellen pedig megvédelmezte a magyar tengerpartot. Hétszáz esztendeje mult az ezredéves ünnepek idejében, 1896-ban, hogy meghalt. Hétszáz éves elmúlt immár a királyi tetem, melyet holnap nagy gyászpompával helyeznek a diszes kőkoporsóba, örök nyugalomra.

Ötven esztendőig járta a csontokat a késő idők hasgató levegője. Tanuságot tehetnek e csontok, hogy a nemzeti magyar királyok birodalma nem volt hiu képzeltetés. Az ő államalkotásuk fennáll most is a nemzettel együtt. Visszavert annyi századon keresztül minden támadást, s ha elaléit a rettenetes küzdelemben, aléltsága is a pihenés erögyűjtő képességével látta el és élt, küzdött tovább.

Oh jó Béla királyunk, menj, térj vissza az őseid honába a te országodból, s mondd el ott, hogy Magyarország megvan, a magyarok élnek, de küzdenek most is. Poraidat áldva küldünk vissza a halandók földjébe, a te néped, a te nemzeted, mely virja szakadatlanul a népek nagy családját.

A képviselőház ülése.

A változatosság kedvéért ma újra **Polónyi** beszél.

Az elnöki székben előbb **Láng** Lajos, majd **Kardos** Kálmán veszi át az elnöklést, **Polónyi** azonban marad s beszél lankadatlanul. A jobboldal kiürül, újra megtelik, de még mindig **Polónyi** áll ott a szélső baloldali közepén.

Polónyi Göza ma azaz kezdi, hogy nem szónoklatot akar mondani hanem tette eket fog bebizonyítani a törvények és események alapján.

Az első tétel az, hogy a király azért áll mindig olyan magas piedesztálon, mert az alkotmány felett örködött és

mindenkiben megkövetelte az igazság szeretetét, még pedig első sorban kormányától.

A második tétel az, hogy Bánffy Dezső helytelenül nevezte önmagát az utolsó alkotmányos miniszterelnöknek, mert már régen nem az és mert az utolsó alkotmányos miniszterelnök **Wekerle** volt.

A harmadik tétel az, hogy a kormány az ellenzékét *nem érdemel* kiméletelet, mert alkotmány- és törvénytérésével rászolgált arra, hogy az ellenzék lehetlenné tegye Bánffynak tovább a kormányon megmaradását és mert Bánffy adott szavát nem váltja be s a törvényes garanciákat nem biztosítja. Ezért minden országban még Szerbiában is, azzal szokott a kormány bünhödni, hogy elhagyja állását, mert ha az nem történik meg, a parlamentárizmuson csorba esik. Ezt az ellenzék nem fogja megengedni, hanem meg fogja védeni a parlament tekintélyét s meg fogja mutatni, hogy Bánffynak távoznia kell a miniszterelnöki székéből. A magyar kormány szándékosan működik közre abban, hogy január elsején ne legyenek rendezett állapotok; ne léphessen életbe önálló rendelkezési jogunk.

Polónyi a kiegyezéssel foglalkozik azután:

— A kvóta tekintetében, mi — ugymond — nem a *junktimot*, hanem a *pruist* követeljük, vagyis önértetes, lelkiismeretes magyar politikus nem is tárgyalhatja addig a kiegyezést, amíg a kvóta sorsa nem dől el. Mert ha a kvótát csak fél percczel is telemelik, a kiegyezési tárgyalásról szó sem lehet.

Részletesen foglalkozik **Polónyi** a vámszövetséggel s azt bizonyítja, hogy az Magyarországra nézve káros.

A mai rendszer egy *rászedésre alapított államot létesített.* Az ilyen rendszer mellett a trón is veszélyben forog.

Az 1898. I. t. cikkkel most a kormány másodsor megszegté, mert itt áll előttünk 1899. január elseje, s még semmi intézkedés sem történt az önálló rendelkezés előkészítésére. És most a kormány indennitást kér, indennitást közösjű kiadásokra is. Már pedig Magyarországon a kvóta előzetes megállapítása után a delegációk állapítják a közösjű kiadások mennyiségét, s csak azután lehet a költségvetésbe a közösjű költségek fedezését felvenni. Tehát az 1867. XII. törvényezikk nem enged meg, hogy a közösjű költséget az indennitibe felvegyük. Ilyen törvényei csak *ilyen parlamentben lehetséges, amelyiknek a többsége túlnyomóan felelős.*

Kardos elnök esenget s közbeszól: — *Figyelmézetem a képviselő urat, hogy a többségről a Ház méltóságával összeférő módon nyilatkozzék!*

— *Nem többség ez. — penzen véletem!* — kiáltja **Lukács** Gyula.

— Az ilyen többség nem érdemel mást. — *ezért ugyan kar a napidijakat felvenni!* — kiáltja **Ivanka** Oszkár a jobboldal üres padjaira mutatva.

Polónyi pedig így szól:

— Szorgáljon mentsemül az, hogy ennek a parlamentnek a többsége már keletkezésének módjával

sokkal mélyebben sértette a parlament méltóságát, mint most én.

A Bánffy kezében feltem a magyar alkotmányt, s ezért megtagadom tőle a kormányzás továbbvitelének eszközét! — ezzel végezi **Polónyi** beszédét a baloldal tapsa közt.

Horánszky Nándor beszél most általános figyelem közt. **Bánffy** is bejön a folyosóról.

Horánszky kijelenti, hogy az indennitü tárgyalásához nem járul hozzá.

A kormány minden fontos ügyben háromféle politikát követ. Mindenekelőtt *nyitott ajtót*, hogy a törvény kijátszhassa. Ha ez már nem válik be, *letagad mindent* s ha már minden fegyver kiesik a kezéből, mély *hallgatásba merül*, mint a hogy azt most teszi.

A prpvizoriumi törvényben kimondott május elseji terminust a kormány semmibe sem vette. Az önálló rendelkezést nem készítette elő. A kormány a kiegyezési javaslatokat áprilisban be-terjesztette, noha az osztrák parlament munkaképtelen volt. Pedig az 1898. I. t. cikknek a május elsejére vonatkozó feltétele világosan magában foglalta azt, hogy a kiegyezési javaslatok csak a Reichsrath munkaképessége esetén nyujtandók be, mivel pedig a Reichsrath munkaképtelen volt; a kormánynak az önálló rendelkezés útjára kellett volna lépnie.

Bánffy feláll helyéről skimegy a tereméből. A nemzeti párttól utána kiáltanak:

— *Aláiszögája!*

Horánszky arról beszél tovább, hogy a vámanként a legutabb politikai szédélgés volt. A kormány eljárásban teljesen hiányzik a lojalitás az országgal szemben s az őszinteség a parlament irányában.

Majd a junktimról beszél s felolvassa **Bilinski** és **Kaizl** erre vonatkozó ismert nyilatkozatait, melyek bizonyítják, hogy az osztrák kormány álláspontja az, hogy a kvóta felemelése nélkül a kiegyezés törvénynyó nem válhatik. **Bilinski** kijelentette, hogy a kvótaemelés a kiegyezés feltétele.

— *A junktim!* — szól közbe **Lukács** pénzügyminiszter.

— *Igenis a junktim, de az itt a kvóta felemelést jelent!* — felelte **Horánszky**.

— *Maradjunk a junktim igaz értelménél!* — replikázik **Lukács**.

Horánszky erre felolvassa **Bilinski** nyilatkozatát, melyben azt mondja, hogy meg miniszter korában ismeteten kijelentette a magyar kormánynak, hogy a kiegyezés csak a kvóta felemelése esetében finalizálható. A junktim tehát ebben az esetben a kvóta felemelést jelenti, mert különben nem lehet szó egyezményes kiegyezési javaslatokról.

Az ellenzék nagy tetszése közt mutatja ki **Horánszky**, hogy a czukor és szeszadóra vonatkozó törvényjavaslatok indokolásában kimondatik, hogy a termelési adóért azért nem lép már szeptemberben életbe a visszatérítés, mert a kvóta kérdése csak 1899. január 1-én dől el.

Ez világosan igazolja — folytatja **Horánszky** — hogy a kormányok a kvóta felemelése tekintetében megegyeztek. Hogy ez szóval vagy kacsinással

== Naponkint 50 koronás értéket sorsolunk ki, szombatnokin 200 koronásat. Az összes egy heti japszámok, akár megnyerték az 50 koronás értéket, akár nem, tovább játszanak a 200 koronára. ==

történt-e, az más kérdés. A miniszterelnök pedig hallgat.

— *A saját tartja a szájában!* — jegyzi meg Ivánka viharos derűltség közt.

Horánszky most az önálló rendelkezésről beszél s a baloldal zajos tapsa közt jelenti ki, hogy politikai reputációja kötelezi arra, hogy az 1898. I. törvénycikk igaz intenciójának érvényesítéséért helyt álljon.

Régebben azzal indokolták a kvótáemelését, hogy amit Magyarország Ausztria részéről mint előnyt kap, addig a határig elmehet a kvóta felemelésében. Most megváltoztatták az indokolást, mert jogos követelésünk kielégítése nem szolgálhat a kvóta felemelésének alapjával. Most tehát a számítások terére léptek s azt hirdetik, hogy Magyarország gazdaságilag annyira fejlődött, hogy a kvóta felemelése elkerülhetetlen.

Az ország szeme előtt nyíltan feltárja, hogy miért lépett ki a kvótaküldöttség hetes albizottságából. A kvótaküldöttség kimondotta, hogy mindaddig nem bocsátkozik az osztrák kvóta bizottsággal érdemleges tárgyalásokba, míg az ő számításai alapját és módszerét el nem fogadják. Az osztrák kvóta-küldöttség nem járult hozzá a számításai alaphoz, de a magyar kvóta-küldöttség mégis érdemleges tárgyalásokba bocsátkozott. Ezek után kénytelen volt az albizottságból kilépni, mert nem léphetett azzal az osztrákok elé, hogy megtagadja azt, amit nekünk egy nappal előbb mondott.

A baloldal zugó helyeslésbe tör ki.

— *Ez a politikai jellem!* — kiáltja

Biró Lajos.

— *Deák Ferencz is így tett volna!*

— jegyzi meg Visontai.

A kormánytól a kiegészítés ügyében helyes nyílt felvilágosítást követelünk. Mivel ezt elmulasztja vele szemben szokatlan fegyverekkel kell eljárni, s a napirend közül kénytelenek vagyunk hosszabb, terjedelmesebb vitát folytatni. A kormány csak egy kijelentésére kerül . . .

— *Nyögje ki a kormány!* — kiáltja

Hock János nagy derűltség közt.

— . . . s egy nyilatkozat árán el

távolíthatja az akadályokat! — jelenti

ki Horánszky.

Az önálló rendelkezésre is visszatér s kijelenti, hogy ha az egyezményes javaslatok nem válnak törvényvé, az 1898. I. t.-cz. értelmében csak az önálló gazdasági berendezkedés következhetik.

Eljárásomban — így végezi Horánszky beszédét — más nem vezet, csak kötelezőség teljesítése. Az indennit napirendre tűzéséhez nem járulok hozzá.

Horánszky visszaül helyére. A baloldal perczeleg viharosan tapsol és éljenez.

Az elnök szünetet ad, s Lukács pénzügyminiszter odasiét Horánszkyhoz s mintegy negyedóráhosszat beszélget vele. A szünet után azután Major Ferencz a néppárt álláspontját fejtegeti. Az indennit napirendre tűzéséhez a néppárt sem járul hozzá, mert egyéb néppárti érvektől eltekintve, a kormány az országot s a parlamentet a legfontosabb kérdések tekintetében teljes tájékoztatásban hagyja.

Major kibeszéli az ülés hátralevő részét. Utána felfüggesztik a vitát s folytatását szombatra halasztják.

Pestis halálozás Bécsben.

Barisch Ferencz a bécsi közkórház pathológiai intézetének szolgálója, nem a kiütéses pestisnek az áldozata, amely Indiában most is dühöng, hanem egy rendkívül különös formájában, a belső pestisben halt meg, amely tüdőgyulladással kezdődött. A nevezett intézetben a pestis bacillusának tenyésztését zselatinon, huslében és burgonyán végzik, a mikkor Barischnak is volt dolga. Valószínűleg a kezét nem fertőtlenítette oléggé. Holttestét — ha a hatóság megengedi — elfogják égetni. Az orvosok szerint nem kell félni a járványtól; sokszor volt ehhez hasonló eset a klinikákon, anélkül hogy a fertőző betegség elterjedt volna.

A középkornak és főként az ókoroknak rettenetes réme, a fekete halál. Különösen a Keleten volt terjedése fékezhetetlen. A zenny, a rossz táplálkozás és egészségellenes viz. mind hozzájárul terjedéséhez. Magának a betegségnek tünete csak hetednapra mutatkozik a bajcsíráknak a testbe való jutása után. Könnyű esetekben főfájás, hideglelés formájában jelentkezik először. Majd a czombhajlás, honajlások, nyak és áll alatt levő mirigyek megduzzadnak. További fejlődésben a mirigyek genyedésbe mennek át. A betegség kezdetén gyakori a hányás. A mirigydagánatok csak a láz beállta után való második, vagy harmadik napon kezdenek fejlődni. Súlyosabb esetekben fokozott mérverben lépnek fel. Hozzájuk járul még, hogy a nyelv teljesen kiszárad és repedezni kezd. A mirigydagánatokon kívül karbunkulusok lépnek föl az alsó végtagokon. A nagyon súlyos esetek hirtelen halállal végződnek. Néha nem is fejlődtek még ki a dagánatok. A beteg elveszti eszméletét. Majd a bőrön vérzések és karbunkulusok lépnek fel. A vérzések később a belső szervekből erednek. A tüdőből, a veséből, a belekből ömlik a vér. Gyakori a hányás és orrvérzés. A betegséget felismerni nem nehéz, ha a mirigydagánatok elég gyorsan kifejlődnek. Ellenkező esetben könnyen téveszhető össze bagynázással. A halál legtöbbször esetben a betegség negyedik vagy ötödik napján áll be. Ha a beteg a hetedik napot túléli, úgy megmenekül. Kivételesen, ha valami utóbetegség fejlődik ki. A halálozási arányszám egyenesen megöbbszörösködött a járványban. A megbetegedettek 70-90 százaléka pusztul el rendszeren. Ritka eset, hogy csak 60 százalék haljon meg. Toulonban 1721-ben dühöngött óriási mérvenben a pestis-járvány. A lakosoknak több mint a fele pusztult el.

Gyógyszere a pestisnek nincs. A betegséget továbbfejlődésében megakadályozni, vagy éppen megszüntetni nem lehet. Csak a láz, szivgyengeség, rendes orvosszerrel szoktak alkalmazni. A kelésekre jeges borogatásokat raknak, ha elgyenyednek, megnyitják őket. A pestis elleni védekezés csak a tisztaságra és az egészségügy javítására szorítkozhat. A ruhát, fehérneműt, mindent, ami a beteggel érintkezésbe jön, legelőszőrűbb elvetni. A betegség behurcolása ellen való védekezés sohasem lehet eléggé szigorú.

Egész Európát végigsöpörte 1347-ben ez a rettenetes kór, melyet akkor fekete halálnak neveztek. Magyarországon is szörnyű pusztításokat vitt végbe. Huszonöt millió embert ölt meg akkor Európában. 1830 óta Törökországon kívül Európában csak két ízben lépett fel a pestis. Először 1837-en a görög Parosz szigeten, másodsor Volga partján elszórva levő apró község falvakban.

Közép-Azsia a göczpontja a pestisnek. Különösen Indiában és Kinában otthonos. Egy ízben már teljesen nyoma vesztett volt azokon a helyeken, hol azelőtt fészke volt kétezer esztendőig. (Libia, Egyiptom, Törökország, Sziria). 1858-ban azonban ismét felütötte helyenként a fejét.

TÁVIRATOK

ÉS TELEFONJELENTÉSEK.

A cseh nyelv a hadseregben.

Prága, október 20. (Az Esti Hírlap távirata.) Kaiser dr. pénzügyminiszterhez ma az itelei cseh képviselők táviratot intéztek, melyben arról értesítik, hogy a tegnapi katonai szemlén azokat a rezervistákat, akik cseh nyelven beszéltek, megbüntették. Ezt az inczidenst ma valószínűleg a Reichsrathban is szóba hozzák.

A franciaországi események.

Páris, okt. 20. (Az Esti Hírlap távirata.) Pressensé író, a kit a becsületrend tanácsaigából alakult bizottság elé idéztek, hogy felvilágosítást adjon azokról a tényekről, amelyek becsületét beszennyezhetnék, ennek a bizottságnak emlékiratot küldött, amelyben ezt mondja:

Szomorú és veszedelmes dolog, ha francia tisztnek ellen azzal az ürüggyel, hogy egy elítéltnak az ártatlanságát akarják bizonyítani, heves támadásokat intéznek. Az egész kérdés most az, hogy ezek a tiszt bűnösök-e. Ha bűnösök, akkor mindenképp polgár-

nak a kötelessége őket a hadsereg becsületé érdekében megvetni és megbüntetésüket követelni. De addig is nekem épügy van jogom Henryt és társait megtámadni, ahogy Eszterházy és du Paly de Clam barátainak joguk van Picquart-t rágalmozni, ami pedig azt a kérdést illeti, hogy ezek a ténnyek beszennyeztek-e becsületemet, engedjék meg nekem, hogy illetékességüket visszautasítsam. Az én becsületem a magamé és olyan, hogy a rendjel elvesztésével semmit sem veszíthet.

Páris, okt. 20. (Az Esti Hírlap távirata.) A «Figaro» szerint a Dreyfus-ügy revíziójának megengedése tárgyában e hó 27-én tartják meg a tárgyalást, amely nem fog egy napnál tovább tartani.

Az angol franciaország viszály.

Northshield, (Northumberland) október 20. (Az Esti Hírlap távirata) Hicks-Beach pénzügyminiszter tegnap beszédet mondott a Fasoda-ügyben és azt mondta, hogy Franciaországnak lehetetlen ragaszkodnia ahhoz, hogy Fasodában politikai jogai vannak. Nagy szerencsétlenség volna, ha több mint 80 esztendő béke után a barátságos viszony megszavatnék és Anglia háborúra kényszerítenék, de vannak a háborúnál nagyobb bajok is és a kormány semmit sem fog visszariadni, mert tudja, hogy egy egységes nép támogatja.

Harcz a tagálokkal.

Madrid, október 20. (Az Esti Hírlap távirata.) Egy hivatalos távirat jelenti Manillából: Miután Dewey tengernagy a tagúloknak megtiltotta a manillai köztársaság lohogójának a kitűzését, harcra került a dolog, amelyben mind a két fél veszteséget szenvedett. Az amerikaiak elvették a tagúlo hajóit.

Angol-német megegyezés.

Hamburg, okt. 20. (Az Esti Hírlap távirata.) A kínai vasutak dolgában létrejött angol-német megegyezést ma Anglia aláírta. Az egyezség szerint Anglia a Yangtse folyó völgyét, Németország Chantimot és a sárga folyó vidékét kapja.

Az Esti Hírlap sorsjátéka.

A magyar újságolvasás megduzzadtására és szélesebb körökben való terjesztésére az Esti Hírlap közönsége, tehát az egykrajzáros hírlap minden üevője számára mindennap a törvény jellegűe alatt álló tárgy-

sorsjátékot

rendezünk.

Egy krajzárért az Esti Hírlap minden üevője játszik és pedig nem csupán az aznapi számokra való sorsoláson, hanem a heti sorsoláson is.

A rendes napi sorsjáték nyereményének értéke 50 korona. A heti nyereménynek pedig, amelyre az egész hét valamennyi napján, hétfőtől szombatig kibocsátott lapszámok játszanak 200 korona.

Gondunk volt arra, hogy valóban pénzértékű, mindenképpen becses és — szükség esetén — azonnal pénzre tehető nyereménytárgyakat adjunk.

Igy választottuk a rendes napi ötven koronás nyereményekre a következőket:

1. Munkácsy összes munkái és élete. Nagy díszkiadás, vagy
2. Szép nagy olajfestmény arany keretben vagy
3. Női aranyóra, aranyláncz-czal.

A kétszáz koronás nyereménytárgyak:

1. A Pallas nagy Lexikona, az összes ismeretek tára díszkötésben, vagy
2. Kitűnő gyártmányú bicikli vagy
3. Kettős fedelű férfi aranyóra, aranylánczozal.

A szerdai

lappeldányainkra való sorsolás ma csütörtökön délelőtt ment végbe Weinmann Fülöp dr. kir. közjegyzőnek Andrassy-ut 9. sz. II. emeleti irodájában.

Az 50 koronás nyereményre való sorsolásban résztvettek az október 19-iki szerdai e napi kelettel kibocsátott összes lappeldányok a lap homlokzatán olvasható számokkal.

Nyerőnek kihuzatot a napi 50 koronás nyereményre az október 19-iki szerdai

* CF-450 *

mint azt a Mocsigay Jenő, Weinmann Fülöp kir. közjegyző helyettese által felvett tanusítvány hivatalosan igazolja.

AZ ESTI HIRLAP

ESTI HIREK.

A király Budapesten.

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

A király ma reggel 6 órakor Gödöllőről Budapestre érkezett, hogy nagy gyásza közepette is teljesítse uralkodói tisztét.

A mai általános kihallgatáson fogadtattak:

Szlovay József koronaőr, Károlyi Tibor gróf a főrendiház elnöke, Andrássy Aladár gróf főkamarmester, Spevecz István dr. a zágrábi hétszemélyes tábla elnöke, Bohus Zsigmond báró valóságos belső titkos tanácsosok, Schmidt József államtitkár, Kardos Kálmán képviselőházi alelnök, Lathóczy Imre a közigazgatási bíróság másodelnöke, Pogány Károly főispán, Somogyi István alispán, Keglevich István gróf, Berks Róbert lovag és Szegegy Béla kamarások, Jablanczy Sándor vezérőrnagy csendőrségi felügyelő, továbbá Moravitz Rezső és Gaál Ágost ezredek, Balta Béla alezredes, Rimély Károly püspök, Horváthy Ferencz báró a pozsonyi káptalan prépostja, Oltványi Pál címzetes prépost, Krausz Vilmos, és Jablanczy Miklós pénzügyigazgatók, Szabó József az Erdélyi Mezőgazdasági Egyesület elnöke, Sarbó Vilmos a Fonciére biztosítótársaság vezérigazgatója, Berger János dr. megyei főorvos, Kanter Pál udvari plébános, Skossa Dezső tanfelügyelő, Bellovics Imre zeneigazgató.

Együttesen fogadta a király 6 Felsége a veszprémi angol kisasszonyok küldöttségét Sooky Karolin főnöknő vezetésével.

A középületekről ma a hivatalos gyász elmúltával a fekete zászlókat levették.

Ő Felsége ma este fél 9 órakor Budapestről Bécsbe utazik, ahonnan rövid tartózkodás után Budapestre visszautazik, a hol Ő Felsége hétfőn ismét általános kihallgatást fog adni.

Polgármesterek a királlyal.

Az általános kihallgatáson kívül 12 órakor fogadta ő Felsége Budapest székesfővárosnak Márkus József főpolgármester vezette küldöttségét, amely a főváros részvétét fejezte ki a királyné ő Felsége aihalálózása alkalmából.

A főváros polgármesterei, Márkus József főpolgármester, Halmos János polgármester, Matuska és Rózsavölgyi alpolgármesterek háromnegyed egykor fekete díszmagyarban, a bakon a főváros díszruhás huszárjaival hajtottak fel a várba. Megérkezésük után azonnal felvonultak a kihallgatási terem fényes előtermébe, hol rövid ideig várakoztak. Pontban egy órakor feltárta a szárnyas ajtókat az udvari bejelentő s hangosan jelentette:

— Budapest fő- és székváros polgármesterei.

A polgármesterek nesztelenül léptek a felség elé, ki őket kegyesen fogadta.

A király a polgármesterhez a következő szavakat intézte:

Ohajtásom volt, hogy magyar székesfővárosom képviselőjének és összes lakosságának oly valóban megható módon tanusi-

tott benső részvéteért szóval is köszönetet mondják.

Tudják, hogy mennyire szeretette a megdicsőült királyné Budapestet, örömmel időzött itten, meg vagyok győződve, hogy emléket kegyelettel fogják megőrizni sziveikben.

A király ezen szavai után *Márkus* főpolgármesterhez fordult és így szólt hozzá:

Igen örülök, hogy itt és Gödöllőn ahol a királyné annyira szeretett tartózkodni, hosszabb időt tölthetek.

Ezután a városi ügyekről kezdett beszélgetni. Ő felsége, amelyekben igen nagy tájékozottságot árult el, örömet fejezte ki afölött, hogy a főváros építkezése oly nagy arányokban halad és hogy a főváros ily szépen fejlődik.

Azután kérdezte:

Az Eskü-téri hid építése hogy folyik? Mikor a főpolgármester felelt neki, akkor mondta a király, hogy hallott a hid építésének akadályáról, az újonnan felfedezett budai forrásokról. Azon kérdése után, hogy a budai fürdők összeköttetésben vannak-e az új forrással, reményét fejezte ki, hogy a bajt elhárítják anélkül, hogy a fürdőknek kárt okoznának.

Majd ilyen kérdéssel fordult a főpolgármesterhez:

— Kész-e a belvárosi kaszárnya?

A főpolgármester azt felelte, hogy kész van úgy, hogy a katonaság nem-sokára behurcolkadhatik.

A kaszárnyának csak az a része nincs kész, ahol a katonai kaszinó lesz. Ez a jövő évben készül el.

— Ah! tudom, szót közbe a király, a város volt szíves addig a kaszinónak helyiséget átengedni.

Azután így szólt a király:

— Mi lesz a Károlykaszárnyával?

Erre már *Halmos* polgármester felelt és elmondta, hogy foglalkoznak az új városháza és Károlykaszárnya építési programjával.

Ezután azt kérdezte a király, hogy mi lesz az új városháza építése után fenmaradó térrel; miután *Halmos* polgármester azt válaszolta, hogy ut és park lesz, az újpület telkének rendezéséről kérdezősködött.

— Hagynak-e ott parkot?

A polgármester válasza után ő felsége az alpolgármesterekhez fordult és azt kérdezte tőlük, hogy mióta alpolgármesterek.

Ezzel a kihallgatás egynegyed kettő óráig elvégződött.

Rendőri hírek.

— **Letartóztatott joghallgató.** A rendőrség tegnap letartóztatta *Domonkos* Gáspár kecskeméti születésű, 22 éves joghallgatót, aki „*Freiherr von Sommaruga k. u. k. Husaren Oberlieutenant*” néven szerepelve a legkülönfélébb szélhámoskodásokat követte el. Letartóztatására több új följelentés adott okot. Legfurfangosabban szedte rá *Spitz* Bernát egyenruha készítő és *Weiner* Mátyas diaváru kereskedőt, kiknél tisztiegyenruhában több száz forint erejéig tett megrendeléseket. Viselt dolgaira jellemző, hogy egy bérkocsist 82 frt fuvardíj erejéig tudott becsapni. Ma átkísérték az ügyészséghez. — A fiatal ember ezelőtt pár héttel basonló csaláskórt került a tőkapitányság börtönébe. Akkor szabadon bocsátották s másnap siránkozva tett ígéretet, hogy megjavul, kérte, hogy ne hozzák nyilvánosságra a dolgot, tekintsenek szülőire, előkelő rokonságára stb. Most azután két-

szeros raffineriával kezdte el régi mesterségét.

— **Elmebajos a templomban.** A terézvárosi templomban tegnap egy középkorú nő vonta magára a figyelmet, aki különös magaviseletével megzavarta az ajtatos közönséget. Ruháit lepedeste testéről, Krisztus feszületéről lerántotta a koszorút, s folyton azt kiáltozta, hogy ő nem bűnös, megbocsájt neki a jó Isten! Végre is rendőroket hívtak, akik a szerencsétlent a kapitányságra kísérték. Itt megállapították, hogy *Limnacssek* Annának hívják 36 éves mosónő. Atadták férjének, aki az előjáróság útján az elmeorvóintézetbe szállíttatta.

— **Öngyilkossági kísérletek.** *Pollák* Adolf 24 éves kereskedősegéd tegnap a Rudas-fürdő egyik kabinjában felvágta az ereit. Még idejében észrevették tettét s így megmentették az elvérzéstől. Tettét élet-unottságból követte el. Most a Rókus-kórházban fekszik. — *Zihók* Mari cselédeleány tegnap este a sziv-utca 6. sz. a. ház előtt hirtelen rosszul lett, s eszméletlenül terült el a kövezeten. Az előhívott mentők megállapították, hogy az illető marulogot ivott. Bevitték a Rókus-kórházba.

— **Szerelemből tolvaj.** *Rebe* József cipészlegény meglopta jó barátját *Varju* Károly cipésmestert és az így szerzett pénzt a »Sport kávéház-ban *Turkovecsky* Irma és *Juhász* Anna kétes erkölcsű hölgyek társaságában elverte. Varju csak napok múlva vette észre, hogy pajtásának három látogatása 300 forintjába került. A letartóztatott *Rebe* József mindent beismer.

Törvény előtt.

— **Munk vagy Wild?** *Munk* Fülöp újvársártéri éjjeli őrt a tavasszal a törvényszék négy évi fegyházra ítélte. Maga a tolvaj *Hamberger* Agoston mondta a szemébe, hogy ő hozzá hordta a lopott holmit, mert belső barátság fűzi őket össze, mely még a lipótvári fegyházból datálódik, ahol *Munk* a legszigorubbinkognitóban *Wild* Henrik néven ült. A lipótvári fegyház igazgatósága *Munk* arc-képében ráismert egykori vendégére s így *Hamberger* vallomása igazolást nyert. A tárgyaláson a fegyház igazgatósága szintén előszóval erősítette meg ezt. A kir. tábla nem hagyta helyben az ítéletet, hanem feloldotta. Kétfelvi voltak a vádlott személyazonossága iránt. Az új tárgyaláson négy fegyházór szintén reáismert a kétségbeesetten védekező *Munkra* vallomásaikra megesküdni azonban nem mertek. Vádlott erre több tanura hivatkozott, akikkel az Újvársártéren élénk üzleti összeköttetésben állott abban az időben, mikor ellenlábasa és *alteregoja* Lipótvárott ült. A tárgyalást *Hamberger* a tolvaj kihallgatása céljából eina-poiták s beidéztek vádlott kérelmére egy sereg tanut, akik ma a tolvaj kivételével eskü alatti erősítettek meg azt, hogy *Munk* a kérdéses időben egyszerre nem lehetett két helyen, mert velük az Újvársártéren naponia érintkezett. A törvényszék most már nem helyezte súlyt arra, vajjon *Munk* csak-ugyan megfordult-e Lipótvárott, hanem beigazolvá látván azt épen a saját tanuival, hogy vádlott a lopások idején itt tartózkodott *Munk* Fülöpöt elítélte orgazdaság miatt 4 évi fegyházra.

— **Vértelen párbaj.** *Bónis* Elemér földbirtokos egy összeszólalkodásból kifolyólag pisztolyra verkedett meg ez év január elején *Rupp* Géza magán-hivatalnokkal, aki őt gyávanak nyilvánította s azzal fenyegetőzött, hogy inzultálni fogja, ha ki nem áll a pisztoly csöve elé. A párbajon nem folyt vér. A pestvidéki törvényszék ma a párviaszkodókat 8-8 napi államfogházra ítélte.

— **A pörös *Ember tragédiája.*** *Madách* Aladár ez évi ápril havában pört indított 15,210 frt tőke és járuléka iránt a *Nemzeti Színház* igazgatósága ellen azon az alapon, hogy a színház 1883. év óta jogositatlanul adja elő az ő elhunyt atyjának, *Madách* Imrénének »*Ember tragédiája* című drámai költeményét, a nélkül, hogy neki mint a szerző egyedüli örökösének a szerzői díjat megfizette volna. E követelés jogtalanságának bebizonyítására *Hets* Odón ügyvéd a *Nemzeti Színház* jogtanácsosa a következő *Madách* Aladár-tól származó levelet mutatta be: »Édes atyám, *Ember tragédiája*

című művének színterhozatalába feltétlenül beleegyezem s mint atyám egyenes s általános örököse a *Nemzeti Színház*-tól ezen színterhozatalnál netán engem illető bármilyen követelésről ezennel lemondok.» A törvényszék minthogy e levél semmi kétséget sem hagyott fön aziránt, hogy a beperelt *Nemzeti Színház* az *Ember tragédiáját* nem jogositatlanul adta elő, felperest keretével elutasította s elmarasztalta a feimerült költségek megfizetésében.

— **Pánszláv igazító sajtópör.** A budapesti esküdtsek mint sajtóbírószág ma újra nemzetiségi sajtópört tárgyal, melynek vádlottja újra az a *Zsiák* Izidor foglalkozására ugynevezett szerkesztő, aki esküdt ellensége mindennek ami csak magyar. A magyarfalás képezi főfoglalkozását, mint »*Sitz* Redakteur» hűségesen magára vállalja és le-üli ama vétségekért is a rá kiszabott büntetést, melyet nem ő, hanem hason-szerű pánszláv czinkosai követnek el, ami természetes, hogy nem megy ingyért. Legutóbb a turóc-szentmártoni *Narodne Noviny* tótújság közölt *Magyarország* nagyzási hőbortja ezim alatt egy piszkoló cikket, mely azzal végződik: »Vedd el a magyartól a hatalmát képező erőszakot, pénzt, botot, szuronyt, törd össze többségét s nem marad más hátra, mint az erkölcsi láz, mely az egészséges levegőt megfertőzteti stb. A főügyészség ígatás miatt pörölte be *Zsiák* Izidort s a megtartott végvárgyáson a pörvadat *Chudovszky* Géza dr. kir. ügyész képviseli.

— **Uj főügyész helyettesek.** A *Budapesti Közlöny* ma a következő kinevezéseket közli:

Igazságügyi magyar miniszterem előterjesztése folytán *Csiki* László gyulafehérvári ügyészt a debreczeni és *Geguss* Gusztáv dr. pestvidéki ügyészt a budapesti főügyészséghez főügyési helyettesekké kinevezem. Kelt Gödöllőn, 1898. évi október hó 16-án. *Ferencz József* s. k. *Erdély* Sándor s. k.

Külfélék.

— **III. Béla király és felesége a ravatalon.** A budavári Mátyás templom valóságos bucsujáró hely volt ma. A főváros összes középiskolája felvonult a templomba, hogy ravatalon levő III. Béla királynak és Antiochiai Anna királynének koporsóját lássa. Reggel 8 órákor csöndes gyászmise volt a templom főoltáránál. *Majláth* Gusztáv gróf erdélyi püspök mondotta két káplán segédletével. Tíz órákor nyitották meg a templom ajtajait ekkor már az egész szentháromság-tér tömve volt tanulókkal s a ravatal látogatására jött más közönséggel. Dél felé számos egyesület, asztaltársaság nézte meg a ravatalt, de késő délutánig mindig a tanulóifjúság dominált a templom környékén.

— **A dunamelléki ref. egyházkerület közgyűlése** ma délelőtt folytatta a tanácskozásokat, *Szilágyi* Dezső és *Szász* Károly elnöklése mellett. Megtették ezuttal a jelentést a leányegházak anyasításáról s a misszió bizottság működéséről.

— **A tegnapi zivatarok.** Az a pusztító záporosó, amely tegnap Fiumét ugyszólván elárasztotta és roppant károkat okozott, nemcsak a városot látogatta meg, hanem az egész magyar tenger-mellékre, Horvátország és hazánk délvidékének egyrészen is átvonult, zivatarokkal kísérve. Ezek a zivatarok október második felében mindenesetre legalább is szokatlanok, valamint rendellenesnek mondható a most uralkodó, feltűnő enyhe időjárás is. Nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy *Falb* Rudolf e hónap második felére megjósolta a zivataros, enyhe időjárást. A magyar királyi országos meteorológiai intézet következő időjárás-i sürgönyjelentés-közöl:

Hazánkban az idő feltűnően enyhe és jobbára esős. A hőmérséklet több fokkal magasabb a normálisnál. Az eső a tengerparton és Horvátországban volt leggyakrabban. Az ország déli felé-

ből sok zivatart jelentenek, u. m. *Duga-szellő* (Zágrábmegye) este 7 órákor zivatar. *N. Kövös, Debreczen, Kun-Szent-Miklós, Szolnokon nagy zápor.* A múlt éjjel igen erős zivatar (33 m/m) volt záporral *Sopronban*. 18-19. közötti éjjel *Fiume- és Zágrábban* igen erős zápor volt (36-38 m/m.) A tegnapi nap folyamán és ma reggel Zágráb, Fiume és Károlyvárosban csöndes az idő és lanyha az eső. Zivatar és zápor leginkább a *Dunántul* alsó részén és Duna-Tisza közén fordult elő. Az időjárás ebben az időben szokatlannul enyhe és bár az esőzés napok óta tart, a 24 órai csapadék mennyisége nem nagy. Borus és egyelőre még enyhe idő várható országos esővel.

A magyar kir. államvasutak budapest—fiumei vonalán *Skrád* és *Delnice* államvasutak között a záporos esőzés folytán töltés esuszamlás történt; minek következtében a teheráru forgalmat be kellett szüntetni; a személy-, podgyász- és az 50 kgrmon aluli gyorsáru forgalmat átszállással illetve átrakással fentartják. Az akadály előreláthatólag három nap múlva elhárítatik.

— **Az evangélikusok konventje.** Az evangélikusok ma délelőtt folytatták közgyűléstük *Prónay* Dezső báró és *Balik* Frigyes püspök elnöklésével. Az egyetemes könyv- és levéltárról szóló jelentés kapcsán *Podmaniczky* Géza báró felelt. hogy a könyvtárban van *Zichy* Mihálynak egy Lutherképe, amelyet jó lenne sokszorosítani. Kérjék ki hát erre *Zichy* engedélyét. A közgyűlés elfogadta azt az előterjesztést, hogy az országos segély a jövő-esztendőben és az elmúlt évben alkalmazott kulcs szerint osztassék ki, csupán az egyetemes theol. akadémián fog 4000 frt helyett 5000 forint segélyben részesülni. Azt a 10,000 forintot, amely 100 szegény lelkesz segélyezésére szolgál, addig, a míg a kongrua-törvény életbe lép, a segély-bizottság nem tartja kiosztásonak, hanem egyelőre függőben hagyását javasolja. A gyűlést holnap folytatják.

— **Iskolafelszentelés.** A sacré coeur zárda szép új iskolájának ünnepélyes megnyitása és felszentelése ma délelőtt volt. A felszentelést *Steiner* Fülöp székesfehérvári püspök vezette nagy esélyes segédlettel. *Wlassics* miniszter is jelen volt.

— **Hazafiság.** Pikáns kis történetkét mesélnek mostanában Párisban egy híres francia színésznőről és egy német nagyhercegről. A híres francia színésznő nemrég Németországban játszott a társulataival és ez alkalommal véglegesen elcsavarta a jó nagyherceg fejét. A nagyherceg udvarolni kezdett neki és a szerelmi hév egy pillanatában lelkesen kiáltott föl:

— Lehozzam neked a csillagokat az égről? Kivánj amit akarsz, minden kívánságod teljesülni fog.

— Ah fenség mondta erre a színésznő álmodozva. Adja vissza nekünk *Elszász-Lotharingiát*...

— **Carducci ódája királynék haláláról.** A *Rivista* D'Italia legújabb füzeté közli *Carducci*-nak Erzsébet királyné haláláról írt ódáját. A költő felhívja a valküröket, hogy ragadják ki a wittelsbachi nőt az általános gyászból: *Bionde Valchirie, a voi diletta sferzar dei cavalli* *Sovra i nemi natando l'erte criniere al cielo* *Via del lutto uniforme, dal pianger lento dei cherci* *Rapite voi volanti, di Wittelsbach la donna.*

Majd visszatekint a Habsburgok özszeomló házának (*croliante casa*) tragikus végétére. Komor vizióban megjelennek előtte az osztrákok olaszországi áldozatai és az olasz vértanúk gyászoló anyáinak árnyékai. Azután a költői képlet visszatér a gonfi merénylet színhelyéhez, de a »szöke valkürök« elvezetik a királynét vendégszeretőbb partokhoz, melyeket a joniatenger csapdós Korfuba ama tündérpalotába a hol Erzsébet olyan szívesen időzött.

